

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Загальних зборів
ГО «Національна асоціація медіаторів України»
від 07 грудня 2017 р., протокол № 1

КОДЕКС ЕТИКИ МЕДІАТОРА

Метою цього Кодексу є встановлення етичних основ та стандартів діяльності медіатора задля забезпечення єдиних вимог до надання медіаторами якісних послуг (допомоги) з медіації в Україні.

Цей Кодекс покликаний слугувати для медіатора етичним орієнтиром в його діяльності, сприяти поінформованості та кращому розумінню процедури медіації її учасниками і підвищенню довіри суспільства до медіації як ефективного способу альтернативного вирішення конфліктів (спорів).

Цей Кодекс було розроблено в рамках діяльності ГО «Національна асоціація медіаторів України» ініціативною групою практикуючих медіаторів з різних регіонів України з урахуванням Європейського кодексу етики медіатора, зарубіжних стандартів і вітчизняної практики діяльності медіаторів.

Виконання та дотримання положень цього Кодексу є обов'язковим для членів Національної асоціації медіаторів України та членів тих організацій та об'єднань медіаторів, що його визнають.

Кожен медіатор може добровільно визнати цей Кодекс, взявши на себе зобов'язання відповідально дотримуватись його положень та інформувати про дотримання цього Кодексу учасників медіації.

Організації та об'єднання медіаторів можуть вільно визнавати цей Кодекс або брати цей Кодекс за основу при розробці власних етичних стандартів із обов'язковим посиланням на першоджерело та за умови забезпечення дотримання його положень.

1. Загальні положення

1.1. У цьому Кодексі терміни вживаються в такому значенні:

Медіація – це процедура врегулювання конфлікту (спору) шляхом переговорів сторін конфлікту (спору) за допомогою одного або кількох посередників – медіаторів. Медіація ґрунтується на принципах добровільної участі; активності сторін медіації; самовизначення медіатора і сторін медіації; толерантності, незалежності та нейтральності медіатора; конфіденційності

інформації, отриманої під час медіації, та щодо факту медіації.

Медіатор – це спеціально підготовлений посередник, який допомагає сторонам конфлікту (спору) у його врегулюванні шляхом організації і забезпечення структурованого переговорного процесу та налагодження комунікації між сторонами. Медіатор не приймає рішень щодо змісту конфлікту (спору).

1.2. За наявності запиту від сторін медіації, що відображається в письмовому договорі про проведення медіації, та за наявності у медіатора необхідної компетентності медіатор може проводити медіацію, надаючи оцінку суті конфлікту (спору) та поради щодо шляху його розв'язання. При цьому медіатор в будь-якому разі не приймає жодних рішень з приводу конфлікту (спору).

1.3. Положення цього Кодексу поширюються на проведення медіації у всіх конфліктах (спорах), зокрема правових, а саме у цивільних, господарських, адміністративних, трудових, сімейних конфліктах (спорах), а також у справах з приводу адміністративних правопорушень та у кримінальних провадженнях у випадках, передбачених законодавством.

1.4. Реалізація положень цього Кодексу у діяльності медіаторів не повинна суперечити законодавству України.

2. Етичні вимоги до медіатора

2.1. *Незалежність і нейтральність.* Медіатор має бути незалежним від впливу третіх осіб на процедуру і результат медіації. Медіатор має бути нейтральною особою, яка не є зацікавленою у змісті спору. Медіатор допомагає сторонам конфлікту (спору) налагодити комунікацію, проводити переговори, досягти порозуміння. Медіатор надає сторонам медіації консультації виключно щодо порядку проведення медіації та фіксування її результатів.

2.2. *Неупередженість.* Медіатор має бути неупередженим у ставленні до сторін, фактів, суджень у конфлікті (спорі), усвідомлено залишаючи осторонь власні стереотипи та власний життєвий досвід. Медіатор не має права оцінювати поведінку та погляди сторін медіації за винятком явного порушення ними правових та/або етичних норм або порядку проведення медіації.

2.3. *Толерантність.* Медіатор має поважати людську гідність учасників медіації та виявляти рівну увагу та доброзичливість до сторін медіації. Не може бути привілеїв чи обмежень у відношенні до учасників медіації за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

2.4. *Конфіденційність.* Медіатор має дотримуватися вимог щодо конфіденційності, визначених цим Кодексом.

2.5. *Чесність і щирість намірів.* Медіатор має забезпечити належне інформування сторін про процедуру медіації. Медіатор прагне в кожному конфлікті (спорі) допомогти його учасникам порозумітися та мирним ненасильницьким шляхом знайти взаємоприйнятне рішення конфлікту (спору). Медіатор допомагає сторонам виявити та реалістично оцінити власні інтереси та потреби, а також напрацювати варіанти домовленостей та альтернативи сторін, з огляду на те, що примирення між сторонами не є єдиною та виключною метою медіатора.

2.6. *Добровільність та самовизначення медіатора.* Медіатор з власної волі бере участь у медіації в конкретній справі. Загальні етичні передумови участі медіатора визначено розділом 3 цього Кодексу. Медіатор самостійно визначає сфери своєї спеціалізації в медіації та форму організації своєї медіаторської діяльності відповідно до вимог законодавства. Медіатор може надавати послуги в ко-медіації (за участю кількох медіаторів), якщо це потрібно з огляду на складність, специфіку спору, множинність чи гендерний склад сторін, брак власного досвіду медіатора.

2.7. *Навчання та підвищення кваліфікації медіатора.* Медіатор має бути компетентним у всіх питаннях стосовно процедури медіації, що передбачає наявність необхідних знань, умінь та навичок, їх безперервне оновлення та розвиток. Медіатор дбає про підтримання та підвищення своєї кваліфікації, зокрема шляхом обміну досвідом з іншими медіаторами, участі у супервізії та інтервізії, самоосвіти тощо.

2.8. *Супервізія та інтервізія.* Медіатор має прагнути до підтримання своєї професійної майстерності, профілактики професійної деформації та емоційного вигорання, а також мінімізації впливу інших професійних навичок та деформацій, шляхом участі у супервізіях та інтервізіях з іншими медіаторами. Проведення супервізії та інтервізії має відбуватись з дотриманням конфіденційності.

2.9. *Етика відносин між медіаторами.* Відносини між медіаторами мають будуватись на засадах взаємної поваги, дотримання прав медіаторів, слідування всім основним принципам етики медіатора, передбачених цим Кодексом. Медіатор не повинен допускати по відношенню до іншого медіатора:

- 1) нетактовних та принизливих висловів, висловлювань, що принижують його честь та гідність, завдають шкоди його діловій репутації;
- 2) поширення свідомо неправдивих відомостей.

3. Етичні передумови участі медіатора у медіації

3.1. До надання згоди на участь в процедурі медіації медіатор має пересвідчитися у власній компетентності та здатності зберегти неупередженість.

3.2. Медіатор має відмовитись від участі в процедурі медіації у випадку неможливості зберегти неупередженість, а також у разі наявності фінансової або іншої зацікавленості (прямої чи непрямой) медіатора в конкретному результаті медіації.

3.3. За наявності обставин, що можуть вплинути на незалежність, нейтральність або неупередженість медіатора, він має повідомити про них сторонам медіації, і може проводити медіацію лише за наявності письмової згоди усіх сторін медіації та якщо він впевнений у своїй здатності зберегти незалежність, нейтральність та неупередженість.

До таких обставин належать:

- особисті або ділові відносини медіатора з однією зі сторін;
- співпраця медіатора з однією зі сторін медіації в будь-якій сфері окрім медіації;
- конфлікт інтересів.

3.4 Договір про проведення медіації може укладатися в усній чи письмовій формі.

4. Етика поведінки медіатора у медіації

4.1. До початку процедури медіації медіатор зобов'язаний поінформувати сторони конфлікту (спору) про сутність та принципи медіації, роль, права та обов'язки медіатора і сторін у цій процедурі, право сторін звернутися до фахівців за відповідною консультацією. Медіатор має пересвідчитися, що сторони медіації правильно розуміють надану медіатором інформацію, включно з умовами забезпечення конфіденційності, а також усвідомлюють можливість їх відмови від участі в медіації на будь-якій її стадії без пояснення причин. Медіатор не має права розголошувати конфіденційну інформацію щодо медіації та отриману під час медіації, а також не має права використовувати таку інформацію у власних інтересах за винятком випадків, передбачених законодавством та цим Кодексом.

4.2. До початку медіації медіатор має проінформувати сторони медіації про те, що вимога щодо збереження конфіденційності не поширюється на інформацію про діяння, які загрожують життю, здоров'ю учасників медіації або третіх осіб, а також на інші випадки, визначені законом чи договором про проведення медіації.

4.3. Обов'язок нерозголошення конфіденційної інформації щодо медіації та отриманої під час медіації є безстроковим.

4.4. Медіатор забезпечує дотримання принципів самовизначення сторін, добровільної, рівної та активної участі сторін у процедурі медіації та розуміння сторонами умов та наслідків укладення угоди за результатами медіації.

4.5. Медіатор має право відмовитись від проведення медіації на будь-якій її

стадії у разі:

прояву агресії з боку учасника медіації по відношенню до медіатора чи іншого учасника медіації у вигляді фізичного чи психологічного насильства, погроз, шантажу тощо;

прояву стороною медіації намірів, відмінних від примирення чи врегулювання конфлікту (спору), іншої недобросовісної поведінки;

явної незаконності дій та домовленостей сторін медіації;

за наявності інших поважних причин.

4.6. Медіатор зобов'язаний відмовитись від проведення медіації на будь-якій її стадії у разі втрати ним нейтральності та неупередженості.

4.7. Медіатор допомагає налагодити комунікацію між сторонами. Медіатор не висловлює оцінок щодо змісту конфлікту (спору) та його учасників і не надає порад щодо його вирішення (за винятком випадку, передбаченого п.1.2. Кодексу) та не приймає жодних рішень щодо конфлікту (спору).

4.8. Медіатор має утриматись від обговорення зі сторонами медіації дій іншого медіатора, в тому числі у разі проведення медіації кількома медіаторами (ко-медіації).

5. Етичні аспекти винагороди та реклами діяльності медіатора

5.1. Медіатор надає сторонам повну інформацію щодо можливих способів оплати та розміру винагороди. Порядок розрахунків визначається в договорі про проведення медіації.

5.2. Медіатор не має права вимагати додаткову винагороду за результат медіації.

5.3. Медіатор має право рекламувати власну діяльність та просувати свої послуги. Реклама медіатора та медіації має бути достовірною і не повинна включати жодних гарантій щодо ймовірних результатів медіації.

5.4. Для потреб популяризації медіації, рекламних і навчальних цілей медіатор може збирати та поширювати знеособлену інформацію про кількість, тривалість, зміст та результативність проведених ним медіацій, якщо інше не встановлено письмовою угодою учасників медіації.